

GROŽIO TERAPIJOS SPECIALISTŲ RENGIMAS LIETUVOJE: GROŽIO TERAPEUTO KOMPETENCIJŲ GRUPĖS

Jūratė Jocienė, Alicija Ramanauskaitė

Šv. Ignaco Lojolos kolegija

Anotacija

Straipsnyje analizuojama grožio terapeuto veiklos specifika, apibrėžiamos specialiosios kompetencijos, ugdomos studijuojant grožio terapiją, aptariamas grožio terapeuto rengimas Lietuvoje, apibūdinamos grožio terapeutui būtinos asmeninės savybės ir mąstymo įgūdžiai, pristatomos grožio terapeuto kompetencijų grupės.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: grožio terapeutas, kompetencija, grožio terapijos kompetencijų grupės.

Abstract

The article analyzes the specifics of the beauty therapist work. The article discusses the beauty therapist training in Lithuania, describes the required personal qualities and thinking skills and presents the competency groups for beauty therapists.

KEY WORDS: beauty therapist, competence, groups of the beauty therapy competencies.

DOI: <http://dx.doi.org/10.15181/tbb.v72i3.1173>

Įvadas

Grožio terapijos paslaugų poreikis nuolat auga, ši specialybė populiori tiek darbo rinkoje, tiek tarp profesijas besirenkančių jaunuolių. Grožio terapijos profesinio bakalauro studijas Lietuvoje siūlo net keletas aukštojo mokslo įstaigų. Analizuojant grožio terapeutų veiklos specifika pabrėžtina, kad grožio terapijos paslaugos yra gana „jautrios“, tai ne tik grožio procedūrų atlikimas pagal taisykles. Grožio terapeutai turi sudaryti sąlygas klientui pabūti malonioje aplinkoje, užmegzti su juo teigiamą ir glaudų, nors ir trumpalaikį, ryšį. Grožio terapeutui būtina išsiugdyti ne tik pagrindines profesines kompetencijas, bet ir turėti didelį bagažą bendrųjų žinių, tokių kaip psichologija, kalbos kultūra, užsienio kalba, bendravimas su įvairiais žmonėmis ir pan. Be to, šios srities specialistas turi gebėti prisitaikyti prie nuolatinių jo veiklos pokyčių, kad galėtų patenkinti klientų lūkesčius ir išsilaikyti darbo rinkoje, kur laukia nuolatiniai iššūkiai.

Grožio terapijos studijų Lietuvoje siekiamybė: studijas baigęs studentas turėtų gebėti pritaikyti įgytas žinias praktiškai, mokėti atlikti tyrimus, būtų įgijęs būtinus socialinius gebėjimus, tokius kaip: komunikabilumas, konstruktyvus bendravimas, kūrybiškumas, atsakomybė. Ne mažiau svarbūs ir asmeniniai gebėjimai, profesio-

nės nuostatos, vertybių sistema, kultūringumas, gebėjimas tobulintis ir savarankiškai ugdytis.

Darbdavių teigimu, švietimo sistema rengia specialistus pagal programas, kurios dar nepakankamai atitinka darbo rinkos poreikius, absolventai ateina į darbo rinką nepasirengę praktiniam darbui įgytos profesinės kvalifikacijos srityje. Kritikuojamos ir profesinio, ir aukštojo mokslo sistemos (Andriušaitienė, 2013).

A. Savanevičienė, D. Stukaitė, V. Šilingienė (2008) tyrė žmoniškųjų išteklių sėkmingą integraciją daugiakultūroje Europos darbo jėgos rinkoje ir pažymėjo, kad mokslinėje literatūroje teoriniai kompetencijų ir jų ugdymo aspektai nagrinėti plačiai. Tačiau D. Staliūnienė (2009) atkreipia dėmesį į tai, kad šios tyrimų kryptys dažniausiai ribojasi darbuotojų kompetencijos ugdymo problemomis organizacijos poreikių kontekste, individo kompetencijų ugdymo poreikiams ir esamų ugdymo programų tobulinimui skiriant antraeilį vaidmenį.

Nors grožio terapeuto (kosmetologo) profesija pasaulyje turi senas veiklos, mokymo(-si) ir ugdymo veiklai tradicijas, šios srities specialistai su profesinio bakalauro diplomu Lietuvoje pradėti rengti vos prieš keletą metų. Lietuvos mokslininkai tik fragmentiškai tyrinėja grožio terapeutų (kosmetologų) ugdymo praktiką ir kompetencijas. Dirbančių kosmetologijos specialistų kvalifikacijos kėlimo poreikį tyrinėjusios V. Isiūnienė, G. Adomavičienė, Ž. Mickienė (2012). J. Jocienė, Ž. Navikienė, J. Valiulienė (2014) parengė „Kosmetologijos ir grožio terapijos kompetencijų vertinimo metodiką“; V. Kukštienė, K. Letkauskienė ir G. Šniepienė (2014) – „Neformaliuoju būdu įgytų grožio terapijos kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodiką“. Vis dėlto grožio terapijos studijų praktika Lietuvoje ir siektinos kompetencijos iki šiol mokslininkų darbuose plačiai nenagrinėjamos.

Tyrimo objektas – grožio terapeutų kompetencijos.

Tyrimo problema: daugelio profesijų kompetencijų modelius apibūdžia Lietuvoje patvirtinti rengimo standartai, tačiau tokio grožio terapeuto rengimo standarto iki šiol nėra. Šiuo straipsniu siekiama nustatyti grožio terapeuto kompetencijų grupes, kurios ateityje galėtų tapti pagrindu rengiant profesijos standartą.

Tyrimo tikslas: Lietuvos grožio terapeutų rengimo studijų programų pagrindu atskleisti grožio terapeuto kompetencijų grupes.

Uždaviniai:

- Atskleisti grožio terapeuto veiklos specifinius bruožus.
- Lietuvos grožio terapeutų rengimo studijų programų pagrindu išanalizuoti grožio terapeutų kompetencijų grupes.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė, dokumentų analizė.

1. Grožio terapeuto veiklos specifika

Grožio terapija jau daugelį metų yra tapusi multitautinės, multimilijonus uždirbančios grožio industrijos dalimi. Grožio terapeutų veikla, jos metodai, kompetencijos ir kvalifikacija yra tapę visuotinių diskusijų objektu medicinos, psichologijos, sociologijos ir kitų sričių specialistų darbuose (Black, 2002).

Grožio terapijos sąvoka gana išsamiai paaiškinta J. C. Segen (2005) sudarytame Medicinos žodyne – tai yra grožio priežiūros priemonių (pvz., veido odos priežiūros, šveitimo, kaukių, manikiūro, pedikiūro, depiliacijos ir kt.) taikymas, siekiant pagerinti asmens fizinę išvaizdą ir, idealiu atveju, kilstelėti jo savivertę. Remdamasis „Praktikos vadovu SPA organizacijoms“ (2010), grožio terapijos specialistas gali būti apibūdinamas kaip kosmetologas, higienos ir dekoratyvinės kosmetikos technologas, kuris, siekdamas pagerinti žmogaus išvaizdą, naudoja įvairias priemones ir būdus. Grožio terapijos specialistai, taikydami naujausias kosmetologijos procedūrų technologijas, kuria priemones ir metodus, kurie gali padėti išsaugoti sveiką veido ir kūno odą, pašalinti odos ir kūno defektus, išryškinti patrauklius veido bruožus, sukurti reikiamą įvaizdį. Pažymėtina, kad literatūroje grožio terapijos elementai grupuojami įvairiai, tačiau, pavyzdžiui, Naujojoje Zelandijoje grožio terapeutus rengianti institucija „The National School of Aesthetics“ grožio terapiją skaido į tris dideles grupes: veido, kūno priežiūrą ir depiliaciją.¹ Pastebėtina, kad greta *grožio terapijos* termino kaip paaiškinimas dažnai vartojama *kosmetologijos* sąvoka. Manytina, kad šių dviejų terminų kaip sinonimų vartojimas nėra klaidingas, nes esminis grožio terapeuto profesijos tikslas – kosmetologinių paslaugų teikimas.

Grožio terapeutai jau kelis dešimtmečius sėkmingai rengiami daugelyje pasaulio šalių. Daugiau nei prieš 6 dešimtmečius Australijoje įkurtas E. Lukas grožio terapijos koledžas sėkmingai veikia ir siūlo 20 grožio terapijos, masažo, makiažo, SPA terapijos kursų. Londono grožio terapijos koledžo absolventų įsidarbavimo rodikliai gana aukšti. Grožio terapeutų poreikį pasauliniu lygmeniu įrodo ir sėkminga įvairių grožio terapeutų asociacijų veikla (pvz., Naujosios Zelandijos grožio terapeutų asociacija, Britanijos grožio terapeutų ir kosmetologų asociacija [BABTAC] – ilgiausiai veikianti ir sėkmingiausia grožio terapeutų ir kosmetologų asociacija, užtikrinanti savo darbuotojų profesionalią veiklą, šios asociacijos aktyviai veikia ir yra sulaukusios pripažinimo visame pasaulyje). Vien Didžiojoje Britanijoje dirba apie 85,5 tūkst. grožio terapeutų (Jocienė, Navikienė, Valiulienė, 2014, p. 6). Lietuvoje jų skaičius kasmet auga, nes matomos grožio paslaugų paklausos augimo tendencijos. Lietuvoje sveikatingumo ir grožio paslaugų sektorius 2005–2009 m. laikotarpiu vystėsi ypač sparčiai – apyvartos apimtys išaugo

¹ Prieiga internete: <http://www.nasa.co.nz/info>.

142 proc. nuo 17 mln. iki 42 mln. eurų. Net kriziniais 2009 m. sektoriaus apyvarta augo 10 proc., palyginus su 2008 m.² LR Ūkio ministerijos užsakymu atliktas taikomasis mokslinis tyrimas „SPA paslaugų klasifikavimo metodinės rekomendacijos“ (2009) atskleidė, kad grožio paslaugų rinka kasmet plečiasi, poreikis nemažėja. Siekdamas patenkinti darbo rinkoje atsiradusį grožio terapeutų poreikį, šiuos specialistus Lietuvoje rengia net kelios ugdymo institucijos.

Pagrindinės grožio terapeutų darbo vietos yra: SPA sveikatinimo, gydymo ir poilsio centrai, ambulatorinės klinikos, privatūs grožio salonai, privatūs ir valstybiniai kosmetikos kabinetai, kino ir fotografijos studijos. Grožio terapijos specialistai gali steigti ir specialias individualiąsias įmones, dirbti grimuotojais, konsultantais kosmetikos parduotuvėse bei kosmetologijos verslo įmonėse.

Analizuojant grožio terapeuto veiklos specifiką norėtusi akcentuoti ne tik šios profesijos specialistų poreikio augimą ir būtinybę jį patenkinti, bet ir pažymėti šių specialistų veiklos sudėtingumą nuolat vykstančių pokyčių sąlygomis. A. Lopaciuk ir M. Loboda (2013) teigia, kad pasaulinė grožio rinka yra didžiulė, atsižvelgiant į pasaulyje suvartojamų produktų ir paslaugų kiekį. Kartu su gyvenimo būdo pokyčiais, technologijų plėtra, keičiasi ir kosmetologija. Nors ši sritis, kaip ir anksčiau, tebėra odos, plaukų ir nagų puoselėjimas bei priežiūra, dabar, norint būti kosmetologu, reikia baigti mokslus, kurie atveria nemažai karjeros galimybių (Praktikos vadovas SPA organizacijoms, 2010). J. Lasauskienė ir A. Juvonen pabrėžia, kad „pastaruoju metu sėkminga asmens veikla globalėjančiose organizacijose priklauso ne tiek nuo įgytų baigus atitinkamą mokymo programą formalių kvalifikacijų, kiek nuo jo gebėjimo adaptuotis kintančioje aplinkoje, kurioje esminis faktorius yra asmens kompetencija ir jos plėtojimo potencialas“ (2005, p. 29).

Kosmetologų teikiamos paslaugos yra gana „jautrios“, tai ne tik grožio procedūrų atlikimas pagal taisykles, būtina sudaryti klientui malonias sąlygas, užmegzti su juo teigiamą ir glaudų, nors ir trumpalaikį, ryšį, leisti jam pailsėti (Black, Sharma, 2001). Pasak V. Isiūnienės, G. Adomavičienės ir Ž. Mickienės (2012, p. 188), kosmetologas yra ir savo profesijos menininkas, siūlantis klientui įvairius kūrybinius sprendimus. Vien talento neužtenka, kad šiandieniniame kosmetologijos pasaulyje grožio specialistą aplankytų sėkmė. Autorių nuomone, kosmetologai privalo turėti daugelio verslo sričių žinių: bendravimo, žmonių tarpusavio santykių, prekybos rėmimo. O tai įmanoma pasiekti tik tuo atveju, kai grožio versle dirba kvalifikuoti ir kompetentingi specialistai. D. J. Staliūnienė pastebi, kad „tradicioniškai mokslo sistema skirta dalykinėms kompetencijoms, vadinamoms „kietosiomis“, formuoti; o „minkštosios“ kompetencijoms (asmeninėms, socialinėms, emocijinėms) skiriamas mažesnis dėmesys. Tačiau būtent pastarosios kompetencijos yra

² Prieiga internete: <http://www.brand4baltic.lt/lt/2011/grozis-ir-sveikatingumas/sektoriaus-apzvalga-2>.

strategiškai aktualios sparčiai besikeičiančiam verslo pasauliui ir sudaro prielaidas verslumui ugdyti“ (2009, p. 100).

Teigiama, kad visiškai patenkinti darbdavių poreikius darbo jėgos kompetencijų atitikimo konkrečiai darbo vietai atžvilgiu nepaprasta. Nes, pasak D. Andriušaitienės, „konkrečiai profesinei veiklai (pareigybei) reikalingos kompetencijos paprastai reikalauja ne tik pagrindinių teorinių žinių, praktinių gebėjimų ir įgūdžių, bet ir specifinių, su įmonės specializacija susijusių ir suformuotų pareigybių specifikos, reikalaujančios tam tikrų (kartais netgi unikalių) kompetencijų derinių“ (2013, p. 18). Darbo rinkos ir darbdavių poreikius galima patenkinti pagrindines teorines žinias, praktinius gebėjimus ir įgūdžius ugdant atsižvelgus į veiklos sistemos poreikius. J. Jocienė ir kt. (2014) pažymi, kad Lietuvoje vykdomose kosmetologijos ir grožio terapijos studijų programose studijų rezultatai suformuluoti atsižvelgiant į grožio terapeutų praktikų ir darbdavių požiūrį bei užsienio šalyse vykdomas kosmetologijos ir grožio terapijos programas.

Apibendrinant grožio terapeuto veiklos bruožus galima teigti, kad šio specialisto siekis – naudojant įvairias kosmetologines priemones ir būdus pagerinti žmogaus išvaizdą, padėti jam pasijusti geriau, neretai net kilstelėti savivertę. Grožio terapeutui būtina išsiugdyti ne tik svarbiausias profesines kompetencijas, bet ir turėti didelį bagažą bendrųjų žinių – psichologijos, bendravimo su skirtingais žmonėmis ir pan. Be to, šios srities specialistas turi gebėti prisitaikyti prie nuolatinių jo veiklos pokyčių, kad gebėtų patenkinti klientų lūkesčius ir išlikti darbo rinkoje, kuri nuolat siūlo naujus iššūkius.

2. Grožio terapeutų kompetencijų grupės Lietuvos grožio terapeutų rengimo studijų programose

Šiandieninė visuomenė, tenkinanti žinių ekonomikos diktuojamus poreikius, orientuojasi į individą, gebantį savarankiškai kelti mokymosi tikslus ir įgyti jam būtinas žinias (Gaidelis, 2011). Šiuolaikinio grožio terapeuto kompetencija bendrąja prasme gali būti suvokiama kaip asmens galių pritaikymas tam tikroje praktinėje veikloje, kuri lemia efektyvų ir kokybiškesnį darbą.

M. Eraut (2000) požiūriu, kompetencijos tobulinimas yra visų ugdymo programų tikslas. Minėtas autorius skiria 3 požiūrius, kaip gali būti ugdoma kompetencija:

- *meistriško išmokimo*, kai ribojamas teorijos vaidmuo ir pabrėžiamas asmens elgesys. Šiuo požiūriu kompetencijos akcentuojamos kaip ugdymo tikslas: dominuoja specializuoti tam tikros profesinės veiklos gebėjimai ugdant konkrečius įgūdžius, kurių reikia darbe, ir pasiekiamas automatiškas jų pakartojimo lygis, laikantis nustatytų tos profesinės veiklos standartų.

- *bendrasis požiūris*, kada siekiama nustatyti tobulos veiklos kokybę. Remdamiesi matavimų rezultatais ir nustatę nepakankamą kompetencijų lygį, ugdymo programų kūrėjai parengia programas, kurių tikslas – užpildyti susidariusias kompetencijų spragas.
- *kognityvinis konstrukcinis*, akcentuojantis akademinės studijas ir išryškinti skirtumą tarp potencialaus individo gebėjimo veikti ir išreikštos elgsenos tam tikros veiklos kontekste (cit. remiantis Gaidelis, 2011, p. 98–99).

S. E. Bidwell (2000) įsitikinimu, puikių rezultatų mokydamasis grožio terapeuto profesijos studentas gali pasiekti tobulindamas tam tikrus mąstymo įgūdžius (žr. 1 pav.).

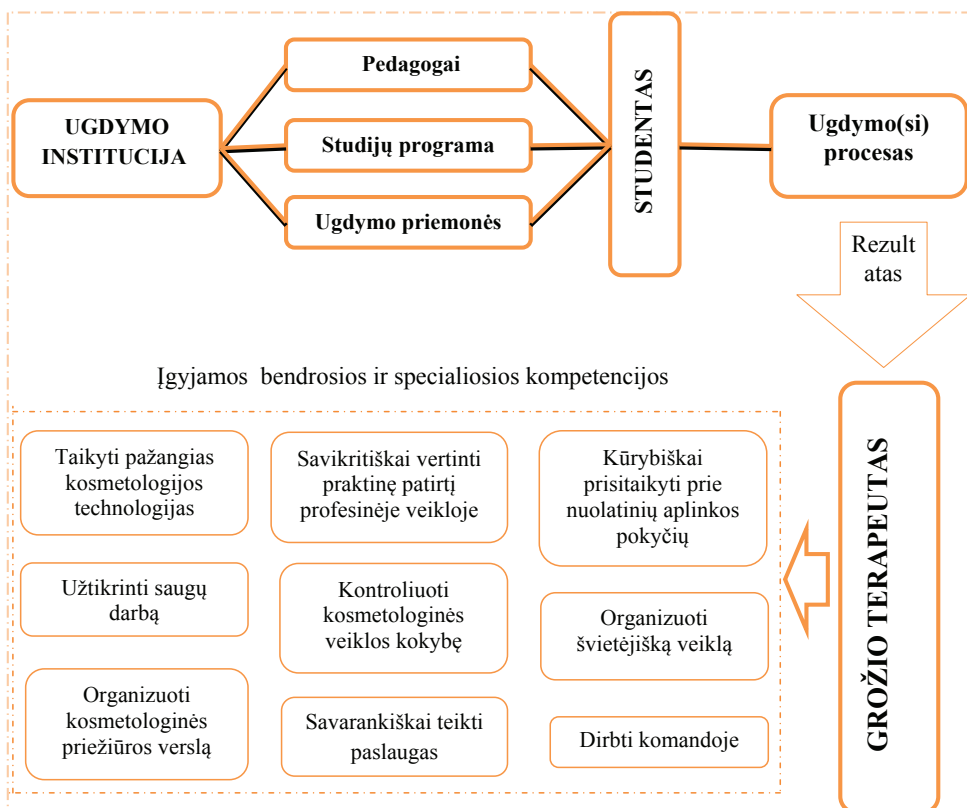

1 pav. Grožio terapeutui būtinos asmeninės savybės ir mąstymo įgūdžiai

Pastaba: remiantis S. E. Bidwell (2000), sudaryta darbo autorių

S. Bidwell (2000) nuomone, grožio terapijos studentas visų pirma turi kūrybiškai mąstyti, t. y. ieškoti naujų idėjų. Pasak D. Lodienės, „vystant kūrybiškai minties veiklą yra kuriamos naujos idėjos. Naujos idėjos brandina naujas technologijas. Naujų technologijų kūrimas ir vystymas visose srityse skatina progresą. Spartėjantis progresas spartina pokyčius, o spartėjantys pokyčiai skatina greičiau mąstyti bei vystyti minties veiklą. Spartėjanti minties veikla toliau spartina pro-

gresą, dėl kurio dar labiau spartinamas ir pokyčių greitis. Tokiu principu mes turime besikartojantį ciklą, kurio pradžia yra minties veikla, o rezultatas – progresas“ (2011, p. 38). Svarbu gebėti surasti tinkamus sprendimus, apsvarsčius visas įmanomas perspektyvas, pašalinti kylančias problemas, turint konkretų veiksmų planą. Reikia nuolat mokytis, pasirenkant priimtinius ir daugiausiai teigiamų rezultatų duodančius mokymo metodus, gebėti logiškai samprotauti, ieškant priežastinių ryšių tarp įvairių situacijų ir objektų. Be tobulinamų įgūdžių, svarbios ir specialisto asmeninės savybės (žr. 1 pav.). Autorė mini 5 svarbiausias asmenines šios srities specialisto savybes. J. Jocienė su bendraautorėmis (2014) sąrašą papildė šiomis savybėmis: geranoriškumas, dėmesingumas, atsakingumas, gebėjimas priimti sprendimus, kruopštumas, savarankiškumas, kūrybingumas, komunikabilumas, sąžiningumas. Akivaizdu, kad minėtų autorių sąrašai apima ir S. Bidwell (2000) pateikiamus mąstymo įgūdžius bei asmenines savybes, kurie kaip bendra visuma sudaro sąlygas išugdyti kvalifikuotą grožio terapeutą.

2 pav. Grožio terapeuto rengimas Lietuvoje

Pastaba: sudaryta darbo autorių

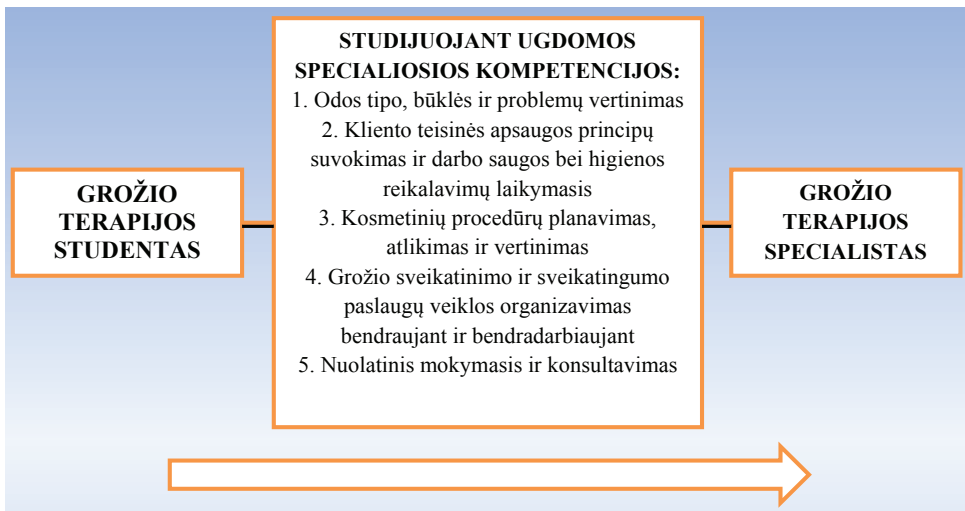
Lietuvoje grožio terapeutus (kosmetologus) rengiančios institucijos (Šv. Ignaco Lojolos, Utenos, Kauno kolegijos ir kt.) savo studijų programose išsikėlusius panašius ugdymo tikslus, kuriuose išryškėja būsimos specialisto bendrosios kompetencijos (žr. 2 pav.).

Grožio terapeutus rengianti institucija, pasitelkdama savo turimus išteklius (pedagogus, sukurtą studijų programą ir ugdymo priemones), siekia išugdyti kvalifikuotus grožio industrijos specialistus, kurie studijuodami įgyja būtinas kompetencijas, įgalinančias teikti kosmetologines paslaugas grožio, sveikatinimo ir sveikatingumo srityse.

Atsižvelgdamos į pasaulinius grožio terapijos išsilavinimo ir profesijos standartus, grožio terapijos studijas organizuojančios institucijos remiamasi šiomis veiklos sritimis:

1. Kosmetologinių paslaugų teikimas grožio salonuose.
2. Mobilųjų kosmetologinių paslaugų teikimas nespecializuotose vietose.
3. Kosmetologinių priemonių įrangos ir medžiagų naudojimas.
4. Kosmetologinės veiklos organizavimas.
5. Kosmetologinės kvalifikacijos kėlimas (Jocienė ir kt., 2014; Adomavičienė ir kt., 2010).

Išanalizavus grožio terapeutus rengiančių institucijų (Šv. Ignaco Lojolos, Utenos, Kauno, Klaipėdos valstybinė kolegijos ir kt.) pateiktas studijų programas, galima nurodyti, kad ugdomos šios profesinės (specialiosios) kompetencijos (žr. 3 pav.).

3 pav. Studijuojant grožio terapiją ugdomos specialiosios kompetencijos

Pastaba: sudaryta darbo autorių

Žvelgiant į 3 paveiksle pateiktą informaciją matyti, kad grožio terapijos studentas grožio terapijos specialistu tampa įgijęs pagrindines specialiąsias kompetencijas, tokias kaip: odos tipo, būklės ir problematikos vertinimo, kliento teisinės apsaugos principų suvokimo ir kt., nuolat mokydamasis ir konsultuodamasis.

1 lentelė. Grožio terapeuto kompetencijos, remiantis Šv. Ignaco Lojolos kolegijos grožio terapijos studijų programa

	Studijuojant pasiektas rezultatas	Rezultato apibūdinimas
GROŽIO TERAPEUTAS	Įgytos žinios, gebėjimas jas taikyti	Grožio terapeutas turi praktinį grožio paslaugų srities išmanymą suteikiančių naujausiais atradimais grindžiamų profesinės veiklos (grožio terapijos procedūrų parinkimo, organizavimo ir atlikimo, žmogaus organizmo sandaros, funkcijų ir patologijų, komunikacinės elgsenos, informacijos apdorojimo ir saugojimo) žinių, kurias geba taikyti nustatydamas ir sprenddamas kompleksines konkrečias ar abstrakčias veiklos srities problemas
	Gebėjimas vykdyti tyrimus	Gebu suvokti taikomų tyrimų tikslingumą ir panaudojimą, rinkti, analizuoti bei sisteminti duomenis, kurie būtini konkrečioms profesinės veiklos ir inovacijų diegimo problemoms spręsti, vertinti gautus rezultatus, analizuoti konkretaus užsakovo situaciją bei poreikius, sprenddamas kosmetologijos ir grožio terapijos praktines problemas, taikyti naujausias technologijas, analizuoti grožio srities bei profesinės etikos dokumentus, rengdamas grožio priežiūros srities projektus
	Socialiniai gebėjimai	Gebu konstruktyviai bendrauti ir bendradarbiauti su klientu bei jo aplinka, kurti tarpdalykinio bendradarbiavimo ryšį su kolegomis, analitiškai, kritiškai ir kūrybiškai mąstyti organizuodamas ir teikdamas kosmetologijos bei grožio terapijos paslaugas, taisyklingai reikšti mintis lietuvių ir užsienio kalbomis žodžiu ir raštu, skleisdamas profesinę patirtį ir konsultuodamas klientus, prisiimti etinę ir pilietinę atsakomybę analizuodamas duomenis ir perteikdamas žinias, dirbdamas komandoje, ieškodamas informacijos ir ją tvarkydamas, sprenddamas problemas
	Asmeniniai gebėjimai	Bendražmogiškosios savybės, paremtos humaniško nuostatomis ir krikščioniškomis vertybėmis, asmeninio bei profesinio tobulėjimo nuostatos, sprendimų priėmimas, analitinė veikla, kūrybiškumas, komunikavimas, savarankiškumo ugdymasis, naujų specialistų apmokymas, savo paties mokymosi bei profesinio tobulinimosi poreikių įsivertinimas, atsakingumas, taisyklingas lietuvių ir užsienio kalbų vartojimas įvairioje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje, kultūringas užsakovų aptarnavimas, kompiuterinis raštingumas
	Specialieji gebėjimai	Gebu planuoti, organizuoti, vykdyti ir vertinti praktinę veiklą konkrečiose kosmetologijos ir grožio terapijos profesinės veiklos srityse: kūno, rankų, pėdų, plaukų, visų grožio elementų susiejimo į vieningą visumą, savarankiškai pasirinkdamas technologines, organizacines ir metodines priemones

Kaip matyti iš pateiktos lentelės, studijų siekiamybė – grožio terapijos studijas baigęs studentas turėtų gebėti praktiškai pritaikyti įgytas žinias, mokėtų atlikti tyrimus, būtų įgijęs socialinius gebėjimus, tokius kaip: komunikabilumas, konstruktivus bendravimas, kūrybiškumas, atsakomybė. Ne mažiau svarbi yra specialisto vertybių sistema.

Baigęs studijas grožio terapeutas gebės numatyti ir pasiūlyti klientui reikiamas grožio paslaugas, sudaryti paslaugų teikimo planą, atlikti veido, kūno, nagų ir plaukų priežiūros paslaugas. Specialistas, įgyvendindamas numatytą planą, pasitelks kosmetikos, kirpimo ir kitus grožio srities specialistus, dirbdamas su individualiais užsakovais ar vykdydamas užsakymus pramogų, paslaugų versle, sveikatos ir grožio srityse. Teikdamas grožio terapijos paslaugas specialistas gebės rinkti ir analizuoti su medicina, sveikata susijusią informaciją, vertinti medicinos ir sveikatos tendencijas, vykdyti taikomuosius tyrimus grožio sektoriuje, parinkti naujausias kosmetikos technologijas, naudotis pažangiausiomis informacinėmis technologijomis. Specialistas turės teisės ir verslo organizavimo žinių, gebės bendrauti ir bendradarbiauti. Grožio terapeuto įgytos verslo organizavimo žinios ir gebėjimai skatins kurti individualų verslą. Grožio terapeutas turės bazinių psichologijos, profesinių vertybių, etikos, darbo komandoje žinių bei įgūdžių, kuriuos gebės panaudoti įvertindamas kliento poreikius, kurie susiję su fizinės išvaizdos gerinimu ir savivertės didinimu.

Išvados

1. Grožio terapeutą galima apibūdinti kaip kosmetologą, higienos ir dekoratyvinės kosmetikos technologą, kuris naudoja įvairias priemones ir būdus, siekdamas pagerinti žmogaus išvaizdą. Grožio terapijos specialistai kuria priemones ir metodus, kurie gali padėti išsaugoti sveiką veido ir kūno odą, šalinti odos ir kūno defektus, išryškinti patrauklius veido bruožus, sukurti norimą įvaizdį, naudodami naujausias kosmetologijos procedūrų technologijas. Grožio terapeutas, naudodamas įvairias kosmetologines priemones ir būdus, siekia pagerinti žmogaus išvaizdą, padėti jam jaustis geriau, neretai net kilstelėti kliento savivertę. Grožio terapeutui studijuojant būtina išsiugdyti ne tik svarbiausias profesines kompetencijas, bet ir turėti didelį bagažą bendrųjų psichologijos, komunikavimo su įvairiais žmonėmis ir kt. žinių. Be to, šios srities specialistas turi gebėti prisitaikyti prie nuolatinių veiklos pokyčių, siekdamas patenkinti klientų lūkesčius ir išlikti darbo rinkoje, kur gausu iššūkių.
2. Lietuvoje grožio terapeutus rengiančios institucijos turi parengusios darbo rinkos ir būsimų grožio terapeutų poreikius atitinkančias studijų programas.

Šiuo metu grožio terapijos profesinio bakalauro studijas siūlo Šv. Ignaco Lojolos, Kauno, Utenos, Vilniaus, Klaipėdos valstybinė kolegijos ir keletas kitų. Grožio terapijos profesinio bakalauro studijos trunka 3 metus ir apima 120 kreditų. Grožio terapijos studentas tampa grožio terapijos specialistu įgijęs pagrindines specialiąsias kompetencijas, tokias kaip: odos tipo, būklės ir problematikos vertinimas, kliento teisinės apsaugos principų suvokimas ir kt., nuolat mokymasis ir konsultuodamasis.

Gauta 2015 08 20

Pasirašyta spaudai 2015 10 05

Literatūra

- Adomavičienė, G., Mickienė, Ž., Vaikšnorienė, V. (2010). Kosmetologijos studijų programos siekinių / kompetencijų vertinimas profesinėje veikloje. *Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose* 7: 105–108.
- Andriušaitienė, D. (2013). Profesiniai standartai – galimybė derinti veiklos pasaulio ir švietimo sistemos poreikius. *Verlas: teorija ir praktika* 14(1): 17–26.
- Bidwell, Sh. E. (2000). *Project-Based Learning for Cosmetology Students*. Ohio State University, Columbus, Center on Education and Training for Employment. Publications, Center on Education and Training for Employment.
- Black, P. (2002). Ordinary People Come Through Here: Locating the Beauty Salon in Women's Lives. *Feminist Review* 71, *Fashion and Beauty*: 2–17. Prieiga internete: <http://www.jstor.org/discover/10.2307/1396018?sid=21106392434233&uid=2&uid=3738480&uid=2129&uid=4&uid=70> [žiūrėta 2014-12-02].
- Gaidelis, A. (2011). Fizinio rengimo dėstytojų kompetencijos svarba rengiant teisėsaugos pareigūnus. Mokslinių straipsnių rinkinys. *Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka* 6: 94.
- Isiūnienė, V., Adomavičienė, G., Mickienė, Ž. (2012). Dirbančiųjų kosmetologijos specialistų kvalifikacijos kėlimo poreikis. *Sveikatos mokslai* 22 (5): 188–191.
- Jocienė, J., Navikienė, Ž., Valiulienė, J. (2014). *Kosmetologijos ir grožio terapijos kompetencijų vertinimo metodika*. Metodinė priemonė. Panevėžys: UAB „Riprosetas“, 63 p.
- Kukštienė, V., Letkauskinė, K., Šniepienė, G. (2014). *Neformaliuoju būdu įgytų grožio terapijos kompetencijų vertinimo ir pripažinimo metodika*. Metodinė priemonė. Panevėžys: UAB „Riprosetas“, 51 p.
- Lasauskienė, J., Juvonen, A. (2005). Muzikos mokytojų profesinė kompetencija: Lietuvos ir Suomijos studentų požiūris. *Pedagogika* 78: 29–35.
- Lodienė, D. (2011). Progreso ciklą skatinantys veiksniai darnioje organizacijoje. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development* 1 (25) [interaktyvus]. Prieiga internete: <http://vadyba.asu.lt/25/163.pdf> [žiūrėta 2015-03-15].
- Lopaciuk, A., Loboda, M. (2013). Global Beauty Industry Trends in the 21st Century. *International Conference „Management, Knowledge and Learning“* [interaktyvus]. Prieiga internete: <http://www.toknowpress.net/ISBN/978-961-6914-02-4/papers/ML13-365.pdf> [žiūrėta 2015-01-16].
- Praktikos vadovas SPA organizacijoms. Grožio terapijos (kosmetologijos) specialistams ir ne tik.* (2010). UAB Žmogaus studijų centras.
- Savanevičienė, A., Stukaitė, D., Šilingienė, V. (2008). Development of strategic individual competences. *Inžinerinė Ekonomika – Engineering Economics* 3: 81–88.
- Sektoriaus apžvalga* [interaktyvus]. Prieiga internete: <http://www.brand4baltic.lt/lt/2011/sectors/grozis-ir-sveikatingumas/sectoriaus-apzvalga-2>. [žiūrėta 2015-02-24].
- Segen, J. C. (2005). *Concise Dictionary of Modern Medicine*. McGraw-Hill Professional Publishing.
- SPA paslaugų klasifikavimo metodinės rekomendacijos. (2009). [Interaktyvus]. Prieiga internete: http://www.ukmin.lt/uploads/documents/imported/lt/veikla/veiklos_sritys/turizmas/Studijos/TAIKOMASIS%20MOKSLINIS%20TYRIMAS_SPA_2009.pdf [žiūrėta 2015-02-19].

Jūratė Jocienė, Alicija Ramanauskaitė

Specialistų ir kompetencijų poreikio žemėlapis studija. (2010). Galutinė ataskaita [interaktyvus]. Vilnius. Prieiga internete: http://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/39_e97d4269c8b7e8469225dab70eb114bf.pdf [žiūrėta 2015-03-23].

Staliūnienė, D. J. (2009). Rizikos įžvalgos teorinis tyrimas vidaus ir išorės audito technologijoje. *Ekonomika ir vadyba 14*: 100–107.

Helping you make an informed choice on beauty therapy. Prieiga internete: <http://www.nasa.co.nz/info/> [žiūrėta 2015-02-21].

TRAINING OF SPECIALISTS OF BEAUTY THERAPY IN LITHUANIA: GROUPS OF COMPETENCIES OF BEAUTY THERAPISTS

Jūratė Jocienė, Alicija Ramanauskaitė

Summary

The demand for beauty therapy services are growing worldwide, it is a very popular speciality between labor market and young people who choose profession. A number of higher education institutions in Lithuania offers a professional bachelor's degree in beauty therapy. This paper analyzes the specifics of the beauty therapist work, defines the special expertise developed during studies, since validated training standards in Lithuania defines many professional competency models, however such training standard for beauty therapist is not currently available. This article aims to reveal the competence group for beauty therapist, which could become the base for the preparation of professional standard. The article discusses the beauty therapist training in Lithuania, describes the required personal qualities and thinking skills and presents the competency groups for beauty therapists. Using various cosmetology tools and techniques beauty therapist aims to improve persons appearance, helps you feel better and often even increases clients self – esteem. It was found, that beauty therapy student becomes beauty therapy expert, when obtains the core competencies, such as: the assessment of skin type, condition and problems, the understanding of clients principle legal protection and etc. with no exception of continuing education and consultancy. During the studies beauty therapist must not only develop the most important professional competencies, but also have a significant baggage of general knowledge, such as psychology, communication with different types people and so on.